

Akademska godina 2015/2016.

Izborni predmet, DIPLOMSKI STUDIJ, utorak od 8.00 do 9.30, Zbirka gipsanih odljeva Odsjeka za arheologiju (A-018)

Nositeljica i sunositeljica: M. Milićević Bradač i M. Sanader

Naslov: ***Stereotipi, predrasude i tabui u i o antičkom društvu***

Rimljani i Grci su živjeli u uvjerenju da su inherentno superiorniji od drugih naroda koji su živjeli oko njih. Počeci razvoja arheologije i stare povijesti kao znanosti obilježeni su djelima znanstvenika za koje danas možemo reći da su bili obožavatelji antičke kulture. Tako su na primjer radovi Johana Joachima Winckelmana (1717–1768) i Theodora Mommsena (1817–1903) utjecali ne samo na generacije budućih istraživača, nego i na percepciju antičkoga svijeta u modernom društvu. Ovaj predmet raspravlja neke od stereotipa, predrasuda i tabua o i u antičkom društvu. Budući da predmet ima izrazito kulturološki pristup antici po potrebi će se mijenjati i njegovi sadržaji.

2 sata tjedno = 30 sati u semestru

5 ECTS bodova

80% prisutnost na predavanjima + uspješno položen pismeni ispit:

25-30=2

31-37=3

38-44=4

45-50=5

Sadržaj predmeta:

1. Uvod (*predstavljanje kolegija, objašnjenje teme i predstavljanje literature*)
2. Odiseja: Homerova geografija (*obrisi svijeta u kojem se odvija Odiseja, kao i obrisi svijeta prvih grčkih istraživača koji su otkrivali zemlje preko mora*)
3. Kasna antika – ranokršćanstvo - rani Bizant: sličnosti i razlike (*Zbog čega je kršćanima trebalo skoro dvjesto godina da se likovno izraze?*)
4. Odiseja: Magični napitci i opojna sredstva 1. (*u svijetu 8. st. kućne ljekarne bile su opskrbljene svim mogućim sredstvima, a mnoga od njih našla su se i u Odiseji, ne samo kao dio bajke, nego i kao slika vremena*)
5. Odiseja: Magični napitci i opojna sredstva 2.
6. Kako su *Eusebius Sophronius Hieronymus* i *Aurelius Augustinus* postali sv. Jeronim i sv. Augustin? Kako je sv. Dujam, svetac i mučenik, uspio živjeti skoro tri stotine godina?

7. Odiseja: proroci i svećenici (*među specijalistima svake vrste koji su tijekom 8. i 7. st. pr. Kr. putovali od grada do grada i od kuće do kuće, bili su razni proroci, svećenici, liječnici i slični. I oni su našli svoje mjesto u Homerovim pjesmama*)
8. Katakombe – utočište za progonjene kršćane? (*istine i zablude o katakombama*)
9. Odiseja: Gostinsko prijateljstvo (*jedna od najvažnijih društvenih institucija aristokracije željeznog doba koja krajem 8.st. polako nestaje pod pritiskom društvenih promjena*)
10. Kako su se našle židovske priče u ranokršćanskoj umjetnosti? (*o autohtonosti kršćanske umjetnosti*)
11. Odiseja: Odisej i žene (*Odisej ima mnogo veza sa ženama, a njihov tretman kod Homera pokazuje, između ostalog, stavove ranog društva o ženama*)
12. Koje je bilo mjesto žena i robova u ranokršćanskoj crkvi? (*istine i zablude o položaju žena i robova u kasnoantičkom kršćanskom svijetu*)
13. Dioklecijan, Dioklecijanova palača i Salona (*stereotip o nazadovanju urbanih središta u kasnoj antici*)
14. Odiseja: Mit nakon kraja Odiseje (*što se govorilo, kako je zapravo Odisej umro, od antike do Dantea*)

Literatura

1. Moses I. Finley, *The World of Odysseus*, New York Review Books, New York, 1954.
2. P. Brown, *Between Rome and Jerusalem: Women, Patronage, and Learning* u: *Through the Eye of a Needle*, Princeton – Oxford 2012, 385 – 412.